

De privacy wordt nauwelijks bewaakt

College Bescherming Persoonsgegevens mag weinig en doet weinig

Het College Bescherming Persoonsgegevens dreigt te marginaliseren. Advies krijg je er niet meer. Het is een „legitimatiemachine voor verkeerde ontwikkelingen”.

**Door onze redacteuren
KEES VERSTEEGH en
ERIK VAN DER WALLE**

DEN HAAG. Waar moet de burger heen met een privacyprobleem? Bij wie kan een bedrijf aankloppen als het een klantenbestand aanlegt en wil weten of het volgens de wet handelt? En wie geeft Google een boete bij privacyschending?

Je zou zeggen: het College Bescherming Persoonsgegevens. Deze toezichthouder moet de privacy van de Nederlandse burger bewaken. Maar in de praktijk speelt dit CBP een bescheiden rol. En dat terwijl de gemiddelde Nederlander al in meer dan 1.500 databanken voorkomt, van de NS of Wehkamp tot die van het CIOT, dat *dagelijks* tienduizenden gegevens over verdachte telefoontjes, tweets of websites aan politie en justitie levert.

Het CBP heeft een verklaring voor die bescheiden rol: weinig bevoegdheden, weinig mensen (80 volle banen) en weinig geld (7,6 miljoen euro per jaar). Daar zit wat in: volgens het Europees Agentschap voor de Grondrechten is Nederland wat apparaat en budget betreft vergelijkbaar met Bulgarije, Italië, Letland en Cyprus. Toezichthouders in de meeste andere landen hebben meer mid-

delen. En dan kampt het CBP ook nog met 9,2 procent ziekteverzuim, twee maal zo hoog als het landelijk gemiddelde.

Critici zeggen dat het CBP zijn bescheiden rol ook aan zichzelf te wijten heeft. Het college zou zich te veel richten op de overheid (bijvoorbeeld wetgevingsadvies) en te weinig op voorlichting aan burgers en bedrijven. Ook zou het CBP tekortschieten in zijn handhavende taken. Door een eenzijdig personeelsbestand – veel juristen, weinig technici – zou het CBP bovendien vaak achter de feiten aanhollen.

„Burgers ervaren het CBP steeds minder als bondgenoot”, zegt Corien Prins, hoogleraar recht en informatisering in Tilburg. „Dat komt onder meer doordat ze voor individuele klachten alleen nog bij de Nationale Ombudsman terecht kunnen.” Bur-

gers die een privacyschending bij het CBP willen rapporteren, zegt Prins, worden ook slecht geholpen. „De website waarop ze klachten kunnen rapporteren [mijnprivacy.nl], maakt niet bepaald de indruk goed bijgehouden te worden.” Dat klopt, aldus het CBP. Door ziekte en gebrek aan geld bleef noodzakelijke vernieuwing van de site uit.

Ook bedrijven krijgen tegenwoordig nul op het rekest. Met vragen over welke data ze mogen opslaan, bijvoorbeeld, kunnen ze sinds enkele jaren niet meer terecht bij de privacy-waakhond. Een bezuiniging.

Consultant Huib Gardeniers, ooit werkzaam bij CBP-voorloper de Registratiekamer, betreurt dat. De wet eist dat je zorgvuldig met persoonlijke gegevens omgaat, legt hij uit, maar diezelfde wet is ook vaak „behoorlijk vaag”. Goedwillende bedrij-

ven die duidelijkheid zoeken of hun werkwijze is toegestaan, kunnen niet meer bij het CBP terecht.

Een woordvoerder van werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland herkent dat. „Wij vinden: bij een toezichthouder hoort een adviesrol.” Advisering hoeft niet tot in detail, zegt hij, maar zo’n CBP zou wel „richting moeten aangeven”.

Critici plaatsen ook vraagtekens bij de manier waarop het college privacyregels handhaaft. De waakhond zou laks zijn met de handhaving van privacy in bijvoorbeeld systemen voor opslag van patiëntgegevens.

Jurist Ab van Eldijk, voorzitter van een koepelorganisatie in de geestelijke gezondheidszorg: „Het komt voor dat het CBP in het begin goed kijkt naar een IT-project, maar later geen tijd heeft. In de loop van zo’n project

kan misbruik van gegevens optreden – dat is een glijdende schaal –, maar controle ontbreekt dan. Als we daar de verantwoordelijken op aanspreken, zeggen die: het CBP heeft er toch naar gekeken?”

Zo wordt het college, volgens Van Eldijk, „een legitimatiemachine voor verkeerde ontwikkelingen. Ik heb liever geen toezichthouder dan een slechte toezichthouder.”

Hoe verder met het CBP? De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid stelde voor een autoriteit met veel meer bevoegdheden in het leven te roepen. Verantwoordelijk staatssecretaris Fred Teeven (Justitie, VVD) heeft onlangs in de senaat gezegd weinig in zo’n scenario te zien, onder meer om budgettaire redenen. „En daarmee ligt een verdere marginalisering van het CBP op de loer”, zegt hoogleraar Prins.

Wat vindt CBP-voorzitter Jacob Kohnstamm?

U vraagt al geruime tijd vergeefs om een fikse verhoging van uw budget, terwijl uw organisatie tot 2015 ongeveer een half miljoen euro moet bezuinigen. Tijd om af te treden, wellicht?

Jacob Kohnstamm: „Ik ben vorig jaar herbenoemd voor een periode van zes jaar. U mag ervan uitgaan dat ik zal doorgaan, tot mijn pensionering over drie jaar. Maar het is waar, het wordt hoog tijd dat de politiek boter bij de vis levert. In het regeerakkoord staat dat dit kabinet veel waarde hecht aan een

betere privacybescherming van de burger. Toch moeten we de komende jaren vierenhalf ton inleveren, terwijl we de afgelopen jaren al in omvang zijn gekrompen. Zo kan het dus echt niet langer.”

Uw organisatie piept en kraakt. Een ziekteverzuimpercentage van bijna 10 procent is meestal geen goed teken.

„We zijn een kleine organisatie. Dus dan tikken enkele langdurige ziektegevallen al snel aan.”

Vindt u achteraf uw keuze in 2007 om te kiezen voor handhaving, en tegen advisering van burgers en bedrijven nog steeds een goede?

„Daar sta ik nog steeds helemaal achter. Sterker, je ziet ook bij andere privacytoezichthouders in Europa een tendens richting handhaving. Het aanpakken van ernstige, grootschalige en structurele inbreuken op de privacy, zoals bij Google, zet veel meer zoden aan de dijk dan het spenderen van tijd aan individuele problemen.”

Wat doet het CBP?

Het CBP moet voorkomen dat bedrijven en overheden persoonsgegevens voor andere doelen gebruiken dan ze zijn verstrekt. Zo voorkwam het dat de NS persoonlijke gegevens op de ov-chipkaart kon gebruiken voor marketing. Het college legt sancties op, maar die zijn voorwaardelijk: alleen als bijvoorbeeld Google doorgaat met het verzamelen van persoonsgegevens door Streetview-auto’s, dan moet het betalen.